

ಗಂಗೆಯುಳಿಸಲು ಭಗೀರಥನೇ ಬರಬೇಕು!
 ಗಂಗಾ ನದಿಗೆ ಪ್ರಮುಖ ಜಲ ಆಕರವಾಗಿವೆ
 ಗಂಗೋತ್ರಿ, ತಾಪಮಾನಕ್ಕೆ ಬತ್ತುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ
 ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಗೆ 'ಗಂಗಾಸ್ನಾನ'ವೆಂಬುದು
 ಇತಿಹಾಸದ ನೆನಪಷ್ಟೇ ಆಗಿ ಉಳಿದರೂ
 ಅಚ್ಚರಿಯಿಲ್ಲ

ಕ್ರಮ. ಇಡೀ ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತಶ್ರೇಣಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 10,000ಕ್ಕೂ ಮಿಕ್ಕಿ ಹಿಮನದಿಗಳಿವೆಯೆಂದು ಭಾರತೀಯ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸರ್ವೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟೂ ಹಿಮನದಿಗಳ ನಕ್ಷೆ ತಯಾರಿಸಿದೆ. ನೇರವಾಗಿ ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಶೇ. 43 ಭಾಗ ಜನ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿಯೇ ಪ್ರಧಾನ. ಸಿಂಧೂ, ಗಂಗಾ, ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರಾ, ಅತ್ರ ರಾವಿ, ಬಿಯಾಸ್, ಸಟ್ಲೆಜ್ ಎಲ್ಲವೂ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದು ಹಿಮನದಿಗಳನ್ನೇ. ಗಂಗಾ ನದಿಗೆ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನೀರಿಗೆ ಆಕರವಾಗಿರುವುದು ಗಂಗೋತ್ರಿ ಎಂಬ ಹಿಮನದಿ. ಇದು 27 ಘನ ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಅಂದಾಜು. ಕೆಲವೆಡೆ ಮೂರು ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್ ಅಗಲ. ಇದರ ಒಟ್ಟು ಉದ್ದ 30 ಕಿಲೋ ಮೀಟರ್.

ಅಮೆರಿಕದ ನಾಸಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆ ದೇಶದ ಭೂವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸರ್ವೆ ಸಂಸ್ಥೆ ಜಂಟಿಯಾಗಿ, ಜಗತ್ತಿನ ಪ್ರಮುಖ ಹಿಮನದಿಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ ಮಾಡಿವೆ. ಗಂಗೋತ್ರಿ ಹಿಮನದಿ ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಉದ್ದವಿತ್ತು, ಎಷ್ಟು ಕುಗ್ಗಿದೆ ಎಂಬ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವೂ ಸಿಕ್ಕಿದೆ. 1789ರಿಂದ (ಹೈದರಾಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದ ಆಡಳಿತ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಲ) ಈವರೆಗೆ ಗಂಗೋತ್ರಿ ಹಿಮನದಿ ತಾಪದ ಏರಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ 1,147 ಮೀಟರ್ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಸರಿದಿದೆ ಎಂದು ಉಪಗ್ರಹದ ಛಾಯಾಚಿತ್ರಗಳು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿವೆ. ಗಂಗಾ ನದಿಯ ಭವಿಷ್ಯ ಏನಾಗಬಹುದು? ಅದು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಊಹಿಸಲೂ ಆಗದು. ಉಳಿದ ಹಿಮನದಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯೂ ಹೆಚ್ಚುಕಡಿಮೆ ಗಂಗೋತ್ರಿಯಂತೆಯೇ. ಕೃಷಿಯ ಗತಿ ಏನಾಗಬಹುದು? ಅದು ಕೂಡ ಅನೂಹ್ಯ. ಏಕೆ ಸಹಾರಾ ಮರುಭೂಮಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿದೆ? ಜಗತ್ತಿನ ಅನೇಕ ಜಲಮೂಲಗಳು ಏಕೆ ಬತ್ತಿಹೋಗುತ್ತಿವೆ? ಏಕೆ ಬರ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಕಾಡುತ್ತದೆ? ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಳೆಯ ವಿಸ್ತಾರವೇ ಬದಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಏಕೆ? ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ

ಅದೇ ಉತ್ತರ ಭೂಮಿಯ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮೂಗು ತೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಈಗ ತಿರುಗಿ ಬೀಳುವ ಸರದಿ ಭೂಮಿಯದು.

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಪ್ರಯತ್ನ

ಇಡೀ ಜಗತ್ತೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ; ಹವಾಗುಣ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ನಿಸರ್ಗವನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮಾನವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನೇ ಹೊಣೆಮಾಡಬೇಕು. ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆ ಮುಂದಾಳತ್ವ ವಹಿಸದಿದ್ದರೆ ವಾಯುಗೋಳ ಮಾಲಿನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಾಸ್ತವ ಅಂಶ ಅರಿತು 1995ರಲ್ಲೇ ವಾರ್ಷಿಕ ಹವಾಗುಣ ಬದಲಾವಣೆಯ ಸಮಾವೇಶವನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತ ಬಂತು. ಆ ವರ್ಷ ಜರ್ಮನಿಯ ಬಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಭೆ ಸೇರಿದಾಗ ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಮುತುವರ್ಜಿಯಿಂದಲೇ ಭಾಗವಹಿಸಿದವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ

ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಡಿ 24 ಸಮಾವೇಶಗಳಾಗಿವೆ. 25ನೆಯ ಸಮಾವೇಶ ಚಿಲಿಯಲ್ಲಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಆಂತರಿಕ ತಳಮಳದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಸ್ವೀನ್ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಈಗ ಮ್ಯಾಡ್ರಿಡ್‌ನಲ್ಲಿ 182 ದೇಶಗಳು ಸಮಾವೇಶಗೊಳ್ಳಲಿವೆ.

ಇಲ್ಲಿ ಎರಡು ಪ್ರಮುಖ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಬೇಕು. ಜಪಾನ್ ಕ್ಯೂಬೊದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕೈಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳು ಕಾರ್ಬನ್ ಡೈ ಆಕ್ಸೈಡ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹಾಕಲೇಬೇಕೆಂಬ ಠರಾವು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಪಡೆಯಿತು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹೊಣೆ 2015ರ ಪ್ಯಾರಿಸ್ ಸಮಾವೇಶದಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೊಳಗಾಯಿತು. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಜಾಗತಿಕ ಉಷ್ಣತೆ ಈಗಿನದಕ್ಕಿಂತ 1.5 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂ. ಹೆಚ್ಚಲು ಬಿಡಬಾರದು. 2030ರ ವೇಳೆಗೆ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳೂ ಶೂನ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲ ರಾಷ್ಟ್ರಗಳೂ

ದುರಂತವೇ ಸಂಗೀತವಾದಾಗ

ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಭಾವಕ್ಕೂ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿರುವುದು ಕಲೆಗೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾಲ, ದೇಶಗಳ ಹಂಗಿಲ್ಲ. ಇದೀಗ ಹವಾಗುಣ ಬದಲಾವಣೆ ಕುರಿತು ಸ್ಪೂರ್ತಿದಾಯಕ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅಮೆರಿಕದ 'ಕ್ಲೈಮೇಟ್ ಚೇಂಜ್ ಮ್ಯೂಸಿಕ್' ಎಂಬ ತಂಡ ರೂಪಿಸಿದೆ. ಇದು ವಿರಳ ಪ್ರಯೋಗ. ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇರುವ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು, ಹವಾಗುಣ ಬದಲಾವಣೆ ಕುರಿತ ವರದಿಗಳಿಂದ ಬೇಕಾದ ಅಂಶವನ್ನು ಹಕ್ಕಿ ಸಂಗೀತಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಲು ಧೀಮಂತಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಗೀತ ಸಂಯೋಜಕರು, ಗಾಯಕರು, ಕಲಾವಿದರ ಜೊತೆಗೆ ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಎಲ್ಲವೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೇರಿವೆ. ಬದಲಾದ ಹವಾಗುಣ ಹೇಗೆ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಜನಕ್ಕೆ ಮುಟ್ಟಿಸಲು ಉತ್ಸುಕವಾಗಿ ಈ ತಂಡ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ಆಕ್ಟೋಬರ್ 30ರಂದು ವಿಶ್ವಬ್ಯಾಂಕಿನ ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ 250 ಶ್ರೋತೃಗಳ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ 'ವಾಟ್ ಇಫ್' ಎನ್ನುವ ಸಂಗೀತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಪಡಿಸಿತು. ಬಿಸಿ ಕಡಲಿನಿಂದ ಅಲೆಗಳೇಳುತ್ತಿವೆ ಎನ್ನುವುದೇ ಮೊದಲ ಚರಣ. ಹಿನ್ನೆಲೆಗಾಗಿ ಅಲೆಗಳ ಗರ್ಜನೆಯನ್ನೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಭಾಷಣ, ಬರವಣಿಗೆಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಅರಿವಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹವಾಗುಣ ಬದಲಾವಣೆಯಂಥ ಗಂಭೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸಂಗೀತದ ಮೂಲಕ ಈಗ ಜನರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನಾಟುತಿವೆ. ಬಹುಶಃ ಇದೇ ಚಳವಳಿಗೆ ಪ್ರೇರಕವೂ ಆಗಬಹುದು.